

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Maročnino in oznanila (inserte) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 245.

V Ljubljani, v sredo 25. oktobra 1893.

Letnik XXI.

Slovensko-katoliško akademično društvo „Danica“ pred državnim zborom.

Gospod državni poslanec Klun in tovariši stavili so danes nasledno interpelacijo do gospoda ministerskega predsednika kot vodje ministerstva notranjih stvari:

Iz slovenskih slušateljev dunajskih velikih šol sestavljen odbor je dne 20. maja t. l. c. kr. dolenjeavstrijskemu namestništvu predložil v potrjenje načrt pravil novo ustanovljajočega se društva z imenom: Slovensko-katoliško akademično društvo „Danica“ na Dunaju. C. kr. namestništvo je pa prepovedalo osnovo nameravanega društva na podlagi paragrafa 6. zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134., ker bi bil po § 22. predloženega načrta pravil poslovni jezik snujočega se društva slovenski in bi torej oblastvo ne moglo vspešno izvrševati priznanega mu po § 18. zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134. nadzorovalnega prava, ker je deželni jezik na Dolenjem Avstrijskem nemški in torej oblastvo nima zmiraj na razpolago organov, zmognih slovenščine.

Proti tej odločbi c. kr. namestništva se je vložila pritožba na ministerstvo notranjih stvari, ali temu rekurzu se ni ustreglo z odlokom dne 24. septembra 1893, št. 20.350, iz razloga, navedenega v odločbi, kateri se je ugovarjalo, in pa iz daljšega razloga, ker ni umestno v § 1., odstavek 3, navedeno društveno znamenje zaradi njegovega demonstrativnega značaja.

V teh določbah se razlaga na dosedaj še nenačrtovan način državni temeljni zakon z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, kateri določuje v 12. členu: „Avstrijski državljani imajo pravico, zbirati se in snovati društva. Izvrševanje te pravice določi se s posebnimi zakoni.“

Ti posebni zakoni gledé društvenega prava so cesarski patent z dne 21. novembra 1852, državni zak. št. 253., in društveni zakon z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134., in potem za akademična društva še ukaz visokega c. kr. učnega ministerstva z dne 20. junija 1876, št. 7814, s katerim se rektoratom vseh velikih šol naznanja naredba ministerstva notranjih stvari z dne 1. junija 1876, št. 2209.

Deželno oblastvo more po teh zakonih in naredbah le tedaj osnovo prepovedati, če je društvo po namenu ali po svoji upravi protizakonito ali pa državi nevarno, kar se o „Danici“ ne more trditi in tudi oblastva ne trdijo.

Do sedaj so oblastva tudi tako postopala, poslovni jezik ali pa društveni znak še nikoli ni bil povod prepovedi. Malo dni poprej, predno se je prepovedala osnova „Danice“ zaradi slovenskega poslovnega jezika, je ravno isto c. kr. dolenjeavstrijsko namestništvo dovolilo akademično društvo s poljskim poslovnim jezikom in mej različnimi društvi, katera so na Dunaju, jih je nad 50 taci, katerih poslovni jezik ni nemški. Mej njimi je že več let slovensko akademično društvo „Slovenija“ z imenom, katero se poslužuje slovenskega poslovnega jezika in katerega člani nosijo belo-modro-rudeče znake, ne da bi se kdo spodtikal nad tem. Nedavno je to društvo predložilo c. kr. namestništvu premembo pravil v potrjenje, katero jih je tudi potrdilo, ne da bi bilo imelo najmanj pomislekov proti slovenskemu poslovnemu jeziku ali društvenemu znaku.

Če se pri tem pomisli, da so barve, katere je izbralo društvo „Danica“ za znamenje, popolnoma redno priznane za svojemu vladarju v vedni in nomačiljivi zvestobi udano vojvodino Kranjsko ukazom c. kr. ministerstva notranjih stvari v septembru 1848, št. 2778, in intimacijo deželnega predsedstva kranjskega z dne 29. septembra 1848, šte-

vilka 241/zap., se pač v tem, da se nosi tako znamenje, more manj najti kak demonstrativen pomen, kakor v različnih drugih znamenjih, n. pr. v črno-rudeče-zlatih trakovih, katere imajo člani raznih društev, ne da bi se kdo nad tem spodtikal.

Podpisani torej naslednje vprašajo njega eks-celenco:

1. Če je njega eks-celenci znana prepoved katoliškega akademičnega društva „Danica“ na Dunaju. In če je znana:

2. kako more njega eks-celencia opravičiti odločbe c. kt. namestništva in ministerstva notranjih stvari;

3. misli li njega eks-c. event. preklicati ta ukaz. Na Dunaju, dne 25. oktobra.

Sledé podpisi slov. poslancev.

Iz državnega zbora.

Na Dunaju 24. okt. 1893.

Prememba volilnega reda.

Vsi listi danes brezizjemno povdarjajo, da tako odločno že dolgo nobeden poljski poslanec proti vladi ni govoril, kakor včeraj Jaworski, čegar govor najdete v pridejanem stenografičnem zapisniku. Povdarjal je, da se poljski klub sicer ne protivi razširjenju volilne pravice na avtonomistični podlagi, da se pa iz državnih in narodnih ozirov, kakor tudi iz avtonomističnih načel ne strinja z vladnim predlogom. Poljski klub je to sklenil po temeljitem pretresanju vladnega predloga, iz trdnega prepričanja in brez katerega koli vpliva, ne da bi ga bili motili kateri pomisleki, in brez ozira na katero stranko, ampak samostalno in zavedajoč se svojega cilja, le v korist države, k kateri pripadajo, in dežele, v kateri prebivajo. Merodajni so bili zanj in njegove tovariše le državna, narodna in avtonomna načela.

LISTEK.

† P. Roman Ipavic.

„Cor hominis disponit viam suam,
sed Domini est dirigere gressus eius.
Prov. 16, 9.“

Te besede prišle so mi v spomin, ko sem bral v 230. številki „Slovenčev“ notico s Štajerskega, da se je nastanil v Nazaretu dolgoletni profesor in ravnatelj novomeške gimnazije preč. o. Bernard Vovk, ki se sedaj bavi z meteorologičnim opazovanjem — in da je umrl dne 30. septembra v Knittelfeldu kapucin P. Roman Ipavic, sin znanega skladatelja dr. Gust. Ipavic-a.

Mi, kojim je bila dana sreča v šolskih klopéh vkup sedeti z vzornim tem mladeničem, bili smo trdno prepričani, da se bode ta izvanredni veleum povzdignil do vrhunca svoje izomike, da bo dovršen muzik kot igralec in skladatelj, dika naroda slovenskega, veselje presrečne rodbine, živeč v časti in nadpolnih upih najslajše bodočnosti — a žalibog, nesrečna Morana pretrgala mu je nit cvetočega življenja in položila ga na mrtvaški oder od koder nam, oblečen v rujavo spokorniško haljo, s pretresljivimi besedami govori: „Memento homo quia pulvis es, et in pulverem reverteris!“

Rajni P. Roman, ali kakor smo ga prej imenovali Alojzij Ipavic, prišel je na jesen l. 1878 v peto šolo v Novo Mesto. Spodnjo gimnazijo dovršil je v St. Lambrehtu pri benediktineih. Oseba tega novega sošolca nas je kar očarala, na mah smo ga vsi ljubili; in kako tudi ne? Vsaj je bil rajni P. Roman res ves Alojzij; vse telesne in dušne kreposti združevale so se v njem; prišel je iz samostanske šole nedolžen kakor otrok, v vseh disciplinah pa tako podkovan, da nas je vse daleko presegal; prinesel pa je s saboj tudi prekrasen bariton in igral je na klavir, da nam je srce kar radosti poskakovalo — nehoté smo se mu klanjali!

Šesto šolo dokončal je v Mariboru l. 1880. V dan 8. avgusta bila je dijaška veselica v ptujski žitalnici. Krasen je bil pozdrav g. prof. J. Ziteka, navduševalen bil je slavnostni govor g. M. Murka — toda junak dneva bil je naš mladeniški stoprav 18letni Alojzij! Bil je pevovodja — kar elektriziral je trumo pevcev, da se je kar brezpogojno vdala njegovemu vodstvu. Navdušeno je vodil zборе, do vrhunca pa je priklopila pevska vnema pri zadnji točki, pri prekrasni skladbi rodnega mu očeta Gustava: „Kdo je mar?“ Nepopisljiv bil je učinek tega prelepega večera na poslušalce, pevce, a najbolj na pevovodjo samega!

V sedmo šolo prišel je zopet v Novo Mesto; Demosthenove perijode, dolgovrstne logaritme in

različne formelce so le presunoparna brana za muzika po božji milosti. O pravem času prijel je za krmilo gimnazijskega vodstva P. Bernard Vovk. Ta prečastiti gospod je dobro poznal izvanredne zmožnosti sedmošolca Alojzija. Vplivu P. Bernarda je pripisati, da se je Alojzij Ipavic poprijel učenja in dovršil sedmo šolo. Nepozabljivi so očetovski opomini, nauki, dražji kakor zlata jabolka, katere mu je na srce polagal č. P. Bernard; s tresočim glasom je prečastiti starček 40 let mlajšemu mladeniču slikal krasoto prave umetnosti, budil mu v srečljubezen do one večne Ljubezni, ki je izvir vse lepote!

V osmo šolo se ni nazaj povrnil; nikdar nisem več čul o njem; še le pred par meseci mi pové cenjeni prijatelj, da me njegov sošolec P. Roman Ipavic, bogoslovec v Gorici, pozdravlja.

Sedem nas je bilo sedmošolcev, ko smo se ločili koncem leta — in izmed teh si postal Ti, predragi Alojzij, 5. mašnik! Dolga in po ovinkih speljana bila Ti je pot do altara Gospodovega — in vendar si jo srečno dovršil. Sedaj pa, ko si menil začeti novo življenje — položil si genijalno glavo svojo smrti v naročje! Tebi je dobro, a nam je hudo, zelo hudo! Izvolil si si najboljši del, ki Ti ne bode odvzet!

Ljubili smo Te vsi v življenju, a Te tudi sedaj ljubimo, ko si se preselil k Njemu, ki je bil vedno

Vlada je 10. oktobra izročila predlog, ali drugih razlogov ni povedala, kakor da je to storila po temeljitem preudarku, kar se samo po sebi ume. Danes se je gospod ministerski predsednik sicer zopet oglasil, ali tudi današnja izjava ga v tej zadevi ni poučila. Ali Dunaju je bilo sicer dosti ljudskih shodov, ali nemogoče je, da bi se morala temu udati vsa kraljestva in vse dežele, kar je morda za Dunaj, za kak okraj, za del prebivalstva zaželeno in dobro. Vladni predlog je neka zmes iz birokratizma in socijalizma, ki ima tako malo obstanka, da ga bodo njegovi sedanji zagovorniki precej odpravili, kadar pridejo do moči. (Poslanec Perstorfer: Gotovo!) Avstrija ni obljubena od Avstrijancev; Avstrija ne obstoji iz grofij, okrajev ali županstev, ampak iz kraljevin in dežel, ki so različne v svojih zgodovinskih in narodnih razmerah, kar je vzrok, da se jedno ne pristuje vsem. Še Smerling je spoznal to, zato je bil v svojo ustavo sprejel določbo, da so deželni zbori volili poslance za državni zbor. Ali liberalna stranka je leto 1873 zapustila to načelo, da si je za nekoliko časa prisvojila samovladstvo. Ali najlaglje bi se to vprašanje, ki zdaj razburja duhove, rešilo, če bi se bili obrnili na prvotni vir ljudske volje, na dežele!

V enakem smislu je danes govoril grof Hohenwart, ki je zlasti poudarjal, da kmečki in meščanski stan sta glavna podlaga države in da bi ju zaradi tega ne bilo treba le varovati, ampak nju pravice še razširjati. Prevažni govor, ki so ga vse stranke poslušale z največjo pazljivostjo, vam pošljem jutri. Pred njim je danes govoril dunajski demokrat Kronawetter, ki si je s svojimi socialističnimi načeli nakopal nezadovoljnost svojih židovskih volilcev, za njim pa je prišel k besedi poslanec Lienbacher, ki je utemeljeval svoj predlog, po katerem naj ostanejo sedanje skupine; pridene pa naj se še nova skupina, v katero naj se sprejmo vsi, ki dozdaj niso imeli volilne pravice. Na vrsto pride danes še par govornikov, ker gre ura že na tri, ko to sklepam.

Prihodnja javna seja bo jutri, v četrtek pa se snide izjemni odsek k prvi svoji seji. Danes se je ta odsek ustanovil in mu je bil dr. Kathrein izbran za predsednika, poljski poslanec Benoit pa za podpredsednika.

V jutranji seji izroči poslanec Klun s svojimi slovenskimi tovariši interpelacijo do ministerskega predsednika zaradi prepovedi slovensko-katoliškega akademiškega društva „Danica“.

Hrvatski sabor.

Iz Zagreba, 19. oktobra.

Hrvatski deželni zbor se snide po najnovejših vestih 8. novembra ter bode trajal morda čez dva meseca. Glavna naloga mu bode razprava proračuna za bodoče leto. Vrh tega pa bi se mogel naš sabor baviti z nekimi osnovami o vredenju in popolnjenju nekih dobrotvornih zavodov, ako se reši povoljno vprašanje zato od strani upravnega odbora s krajiškimi zakladami.

Že lani je imel ta odbor, precej ko se je dovršila železnica Gradiška-Brod, o preostalih sredstvih krajiških zaklad Nj. Veličanstvu predložiti osnove, v katere svrhe bi se imel upotrebiti preostanek od razprodanih šum. Zakaj da odbor ni že lani tega storil, ni nam poznato, a zdaj se trdi, da se snide že prve dni meseca novembra pod predsedstvom banovim, da znova o tej stvari razpravlja. Naloga, katero imajo rešiti ti svetovalci, je za Hrvatsko velike važnosti, kajti odločiti se ima zdaj, kako naj se upotrebi veliki dohodek krajiške zaklade. Kolikor je nam znano iznašajo te zaklade v gotovem denarju 3 milijone gotovine, a vrednost nerazprodanih šum pa se more računati od 18—20 milijonov, če se cenijo šume po današnji ceni, ki se morejo pa s časoma še povečati, ker je les vsako leto draži. Te šume pa se imajo razprodati v bodočih 10 ali 12 letih. Ko se je bila omenjena zaklada utemeljila, bilo je odločeno po mogočnosti začeti zidati precej železnico Ogulin-Knin, čim se dokonča ona iz Zemuna v Sisek. Le ta proga je zdaj dogotovljena, ali proga Ogulin-Knin pa gotovo ne pride na vrsto, kajti Mažarom ni po volji, ker bi se velik del trgovine, ki gre zdaj skoz Reko, obrnil v Dalmacijo v Splet. Ker preostane vsled tega velika svota krajiškega zaklada, upotrebiti ga mislijo za zidanje železnic v belovarske županiji ali morda tudi v gornji krajini za lokalne železnice, ki ne bodo nikdar nobenega pomena. Trdi se tudi, da se bode od tega zaklada upotrebilo en milijon goldinarjev za medicinsko fakulteto na našem vseučilišču; ravno tako bi se imela s temi dohodki razširiti norišnica v Stenjevecu, zavod za gluhoneme v Zagrebu ter utemeljiti zavod za slepe. Dobro je, da je sam ban zavzet za te osnove, saj je pravična stvar. Koliko let že uživajo prebivalci bivše krajine dobrote naših kulturnih zavodov, če tudi se ni do zdaj od te strani nič žrtvovalo v te svrhe. Zares je že čas, da se tudi v tem pogledu kaj stori, na železnice so že tako potrošene ogromne svote. Neki domoljubi zagovarjajo tudi politehniko v Zagrebu, kar je gotovo umestno, da ne ostanemo tudi v tem pogledu odvisni od svojih sosedov.

To so, kakor vidite, velike osnove za bodoča zasedanja našega sabora. Hrvatski narod bi na ta način dobil svoja najpotrebnejša učilišča in tudi humanitarne zavode, katerih krvavo potrebuje, a ko bi jih moral z dohodki navadnega proračuna odpreti in vzdrževati, čakal bi še dolgo na nje.

V krogih narodne stranke se trdi, da se bode že v prvih sednicah razpravljalo o premembi poslovnika saborskega. Bržkone želi vladna stranka ublažiti neke drakonske ustanove tega reda, ki je bil leta 1885 poojstren, in po katerem je pokojni predsednik Hrvat tako nemilosrdno gnjavil opozicijo. Zdaj ko ni več strogega predsednika, hočejo njegovi nasledniki z blažimi sredstvi upravljati v hrvatskem saboru, kakor se je godilo nekdanj v boljših časih parlamentarnega življenja. In prav imajo, kajti kmalu se bode pokazalo, da večja svoboda na tem mestu spodbuja na večjo in uspešnejšo delavnost, dočim je strogost rodila le odpor in preziranje. A bilo je tudi

že skrajni čas, da se vladna stranka naproti opoziciji pokaže zmernejšo, nego je to bila do zdaj, ko je večina odrekala majhni vsako pravo do obstanka. Tak pojav je v parlamentarnem življenju nezdrav, pa ga zatoraj večina misli sčasoma odpraviti. Smrt predsednika Hrvata bode bržkone tudi v tem pogledu opreke izgladila.

Iz Rima.

Dne 18. oktobra.

Znani zastopnik rimskega mesta v državni zbornici, žid Barzilai, je priredil v ponedeljek zvečer volilski shod v gledališču „Politeama Reale“. Ponavljal je stare fraze o zedinjeni Italiji, ki ni še skrpna; o delavskih nemirih v Italiji in Franciji; o rimski banki in njenih varovancih itd. Ko pa se je izjavil proti progresivnemu davku, tedaj je nastal med množico grozen krik: „Abasso i mistificatori; abasso i puntelli della monarchia!“ Stoli in palice so od vseh strani vršili proti govorniku odru, nekdo je izstrelil revolver. Na to še večji krik, nekaj žensk, ki so tudi prodajale zijala, je omedlelo, mnogo oseb je odneslo nevesele spomine na gnečo pri shodu.

Ko se je občinstvo nekoliko pomirilo, kritikoval je Barzilai italijanski senat, rekôč: Kdor hoče biti senator, mora plačati; kdor se udeležuje sej, ta spi, in kdor hoče iz senata, ta mora umreti. Konečno po svoji navadi udriha po Vatikanu, češ, da se družijo s sovražniki Italije ter izkorišča njeno „mizerijo“. Na to mu nekdo zakliče: „In kaj počno rabinci!“

Proti jutru v torek zjutraj ob 1/2 5. uri je začelo goreti v gledališču, kjer se je vršil napominani shod. Gasilno društvo je bilo, kar sicer ni njegova navada, hitro na nogah, ter je omejilo ogenj na poslopje, ki ni bilo zavarovano. Mnogi trdijo, da je bilo zažgano iz hudobije.

Že večkrat je „Slovenec“ poročal o slabih finančnih mlade Italije. Poskušali so svojo srečo že mnogi finančni ministri. Ker so davki že neznosni, ne drzne se nasvetovati nihče novih davkov. Dohodninskega davka mora vsakdo, katerega letni dohodek znaša 500 lir, plačati 13.2 odstotka; hišnega davka 40 odstotkov, zemljiškega 40—56 odstotkov; še večji pa so občinski davki; v nekaterih mestih se plačuje od vola 80 lir, od teleta 20 lir; davek od vina znaša tretjino vrednosti, kis je tako obdačen, kakor vino; od petroleja se plačuje 70 odstotkov, od špirta 2 liri per liter. Dalje se mora davek plačevati od moke, kruha, riža, perutnine, jajc, lesa, soli, celó od stavbenega gradiva. Vse kaveije, katere zahteva država, morajo biti položene v renti, istotako volila za cerkve, dobrotelne zavode itd.

Hranilne vloge sprejemajo vsi poštni uradi, a denar se steka v državno blagajnico. No, to bi bilo pravilno, ali mnogi trdijo, da je država večinoma porabila že vse vloge v pokritje državnih stroškov. Nekateri celó trdijo, da je država si od hranilnic izposodila italijansko rento in to zastavila večinoma v inozemstvu.

ideal Tvoje preblage duše! Tudi Ti se nas spominjaj v jasnih nebesih, saj ljubezen nikoli ne mine. Žlahtnost Tvoje duše občudovali smo že tolikrat, ko je bivala v telesnih sponah, — sedaj jih je rešena, naj živa, vsa lepa in plemenita, tisto rajsko veselje, po katerem je vedno hrepenela. Pevaj pevec izborni v družbi angeljev-pevcev himne zmagoslavne v čast trojedinemu Bogu!

Truplo Tvoje mirno naj počiva,
Duša pa nebesko slavo živa!

Leop. Picigas.

Slovenske posojilnice leta 1892.

(Konec.)

5. Posojila. Glavni namen naših posojilnic je, kakor veli že ime, da posojujejo rojakom, ki pridejo v denarne zadrege, ne da bi le-ti imeli prevelikih stroškov. — Leta 1891 je bilo izposojenega denarja 5.070.723 gld.; leta 1892 se je na novo posodilo 3.177.844 gld., torej skupaj 8.248.567 gld. Ker se je vrnilo 2.107.897 gld., ostalo je pri strankah posojil 6.140.670 gld., to je 1.069.947 gld. več, kakor 1891. l.

Na Koroškem se je posodilo 417.584 gld., vrnilo 260.343 gld., ostalo konec leta 647.621 gld. (+ 158.327 gld.); na Kranjskem posodilo 1.328.425 gld., vrnilo 1.033.262 gld., ostalo 1.667.637 gld. (+ 262.213 gld.); na Primorskem

posodilo 135.995 gld., vrnilo 44.898 gld., ostalo 226.137 gld. (+ 96.460 gld.); na Štajerskem posodilo 3.177.844 gld., vrnilo 2.107.897 gld., ostalo 6.115.902 gld. (+ 1.045.179 gld.) — 3 (oziroma 5) posojilnice so izposojevale po 5%, 13 (16) po 5 1/2 %, 32 (34) po 6%, 1 po 6 1/2 %, 4 (2) po 7%, 1 po 8%. Ako primerjamo hranilne in posojilne obresti, vidimo, da delujejo 2 ali 3 posojilnice z 1%, skoro vse z 1 1/2 % in 2%; nekatere z 2 1/2 % ali 3%, višje pa nobena.

6. Dolgovi, gotovina in naloženi denarji. Slovenske posojilnice si primeroma prav redkokada izposojujejo denarja. Lani so imele izposojenega denarja samo 116.561 gld., nasproti temu pa v drugih zavodih naloženega denarja in vrednostnih papirjev 722.452 gld., namreč koroške 22.518 gld., kranjske 183.283 gld., primorske 2898 gld., štajerske 513.753 gld., vkupe 102.994 gld. več, kakor leta 1891. — Gotovine so imele koncem leta 167.942 gld. — Poročilo pravi o teh številkah: „Če prejšnji pregled (lastnih dolgov) predstavlja senčno stran naših posojilnic, predločuje nam ta (gotovine in naloženega denarja) solnčno stran in nam kaže veliko svetlobe. Le pogledjmo, kako malo svotic znašajo vsi dolgovi naših zavodov, kako veliko imajo pa naloženega denarja, in to skoro vse posojilnice. Vsaj je mali del vseh naših zadrug čisto brez naloženega denarja.“

7. Davek in pristojbine. Upravni stroški. Slovenske posojilnice plačevale so za lansko leto davkov vkupe 3896 gld., t. j. 2710 gld. manj od leta 1891. Neposrednih pristojbin so plačale 2355 gld., t. j. 874 gld. več, nego l. 1891. — Upravnih stroškov je bilo 34.088 gld., 5769 gld. več, nego l. 1891. Imele so upravnih stroškov: koroške 3652 gld. (+ 576 gld.); kranjske 8612 gld. (+ 565 gld.); primorske 1593 gld. (+ 488 gld.); štajerske 20.231 gld. (+ 4140 gld.)

Te številke kažejo, koliko stane uprava slovenskih posojilnic. Da je dosti po ceni, nam pričajo že same številke. Zahvaliti pa imamo za to vnete in požrtvovalne rodoljube slovenske, ki opravljajo posle pri teh denarnih zavodih, kateri so dostikrat jako trudapolni in mučni, mnogi brezplačno.

8. Čisti dobiček. Naše posojilnice so imele lani 72.017 gld. čistega dobička, in sicer koroške 4355 gld. (+ 1883 gld.); kranjske 18.462 gld. (+ 905 gld.); primorske 4003 gld. (+ 773 gld.); štajerske 45.197 gld. (+ 2230 gld.); vkupe 72.017 gld. (+ 5791 gld.) Ta lepi dobiček se je dal k zadrugnim zakladom, deloma pa porabil za nagrade načelstvu, delnine ali za razne dobre namene.

9. Zadrugni zakladi. Teh je bilo vkupe 364.800 gld., t. j. 71.412 gld. več, kakor l. 1891, namreč na Koroškem 20.924 gld. (+ 5734 gld.);

čeviča, gvardijana kreševskega samostana, z vitežkim križem reda Frana Josipa.

Umrli je o. Vjekoslav Radoš, odličen hercegovski frančiškan, ki je večkrat opravljal visoke cerkvene službe. Umrli je moleč brevir, zadet od kapi na srce. Naj v miru počiva!

„Društvo za prosveto naroda“, ustanovljeno v Spljetu, je potrjeno od vlade. Začelo bo precej svoje delovanje.

Strašen vihar je razsajal dne 2. oktobra na vzhodni strani Mljeta. Oljke in borovci so uničeni. Pravijo, da je 8000—9000 gld. škode. Vlada, pri-skoči na pomoč!

Novo dodelana železniška proga Lašva-Travnik izroči se 22. oktobra prometu.

Mržnjo do katoliških Hrvatov kaže naslednji dogodek: Vsako leto so namreč prebivalci Boke Kotorske na dan sv. Hieronima, njih zavetnika, razobesili po hišah hrvatske zastave. Tudi letos so isto nameravali, ali Srbi so jim to zabranili. Treba bode druge strune napeti!

Slovstvo.

Slovanska knjižnica. Vrejuje in izdaja Andrej Gabersček. Snopič 2. — Pojdimo za njim! Povest. — Angeli. Slika iz poljskega življenja. Obe povesti je spisal poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz. Cena 12 kr.

Matice Slovanka. Sbornik najlepših povidek a novel slovanskyh. Redaktor: Karel Wolf. — Ročnik I. Číslo 8.

Šolstvo.

Nova deška šola v Šmihelu.

„Tandem aliquando!“ — Vendar se je edenkrat doseglo, da imamo v Šmihelu tudi za deško šolo lastno šolsko poslopje. Saj je pa bilo tudi potreba, da se kaj stori v tem oziru, kajti dosedaj je bila neka hiša v najemu, katera pa niti v sanitarnem, niti v lokalnem oziru ni zadoščala šolskim zahtevam. In sedaj imamo lepo šolsko poslopje; prostorna šola, šmihelska dvorazrednica, stoji pred nami dovršena.

Ponosni smo lahko Šmihelčani na to poslopje, dasiravno je vzdanih tudi mnogo žuljev, kajti 16.000 gld., kolikor je stala šola, ni malenkost za našo občino, posebno še v sedanjih razmerah.

V sredo, dne 18. oktobra, se je blagoslovila naša šola in izročila pouku. In pri tem se je vršila slovesnost, katera je znamenita, pa tudi spomina vredna.

Ob 9. uri so se zbrali gostje in otroci v novem šolskem poslopiju. Med povabljenimi gosti so bili: mil. g. novomeški prošt Peter Urh, c. kr. glavar g. vitez Vesteneck, gosp. župan J. Penca, krajni šolski predsednik g. Fr. Kastelic, občinski zastopnik g. Jos. Zurec, vodja kmetijske šole gosp. R. Dolenc, in pristav g. V. Rohrmann; učitelj g. J. Lapajne, graščak dr. R. Schlesinger-Gorjany, gosp. Seemann, visokorodni g. vitez Langer in še mnogo drugih odličnih gostov.

Nato se jame pomikati sprevoz dečkov pod vodstvom g. nadučitelja Barleta in g. učitelja Kalana proti cerkvi, kjer je bila sv. maša. Po sv. maši stopi na levo g. župnik ter pokaže v jedrnatem govoru, kolik napredek se je pokazal v malo letih v šmihelski fari. Leta 1864 se je ustanovila tukaj šola; bile so štiri klopi za dečke in deklice. Vedno bolj se je kazala potreba šole, in leta 1886 so prišle sémkaj šolske sestre „De Notre Dame“, in sedaj imajo te 3 razrede javne in še 4 nadaljevalne razrede, torej sedemrazredno šolo, sedem učnih močij. In tudi dečki imajo sedaj dva učitelja in kateheta. Pojasnoval je nato v lepem govoru namen šole.

Mil. novomeški prošt g. Peter Urh stopi nato pred oltar v pontifikalni opravi in zakliče na pomoč s. Duha. Sprevoz se na to zopet vrne pred šolsko poslopje. Gosp. krajni predsednik stopi na prag, poleg njega belo-oblečena deklica s ključem na blazini, in izroči ključ od poslopja g. okrajnemu glavarju, da naj za danes prevzame oskrbnitvo šole on. Gosp. glavar se zahvali za čast, omenja velikih dobrotnikov in pospeševalcev te šole, in želeč, da bi se tudi tukaj začelo z Bogom, poprosi mil. gosp. prošta, da naj blagoslovi to poslopje.

Mil. gospod prošt pojasni sedaj bistvo blagoslova, kazoč, da se je prosilo za mir pri blagoslovu in kolike važnosti je ta za učitelje in učence. Želeč

blagoslova in božje milosti za učitelje in učence podeli na to še blagoslov.

Gosp. učitelj Kalan poročal je še na to nekoliko o zgodovini šmihelske šole.

Po končani cerkveni slovesnosti so bili pogosteni dečki in deklice, in sicer dečki za šolskim poslopjem, deklice pa na vrtu čč. šolskih sester. Pač bode ostalo to v blagem spominu vsem pogostenim otrokom. Vračali so se domov veselega obraza in radost se jim je brala iz oči. Bog vse-mogočni povrni stotero ves trud gospodu predsedniku, kateri je preskrbel šolarjem kosilo. On naj povrne tisočero blagim mladim ljubom in naj porosi nad dobrotnike obilo sreče in blagoslova.

Okrog 1. ure je bil skupen obed pri g. Pintaru v Kandiji. Prvo napitico je napil šolski predsednik očetu države, presvitlemu cesarju Francišku Jožefu; na to je napil visokorodni okrajni glavar vsem dobrotnikom in pospeševalcem šole in gosp. župnik je pozdravil na to vse povabljene goste. — Na večer je prišla še mestna godba in je zaigrala g. nadučitelju J. Barletu kot prihodnico in je pozdravila novo prišlega gospoda. Bog ga živi mnoga leta!

Veselo je bilo na ta dan. Staro in mlado je bilo radostno, in v veselem spominu bo ostal vsem ta dan. Bog dal, da bi bila šola res v prospeh in v korist vsem šmihelskim faranom!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. oktobra.

(Volini shod v St. Petru.) V sinočnem „St. Narodu“ napoveduje g. Jurj Kraigher volilni shod v St. Petru v nedeljo dne 29. t. m. popoldne.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Alfonz Levičnik, kapelan v Cerknici, je imenovan za kn. šk. dvornega kapelana in ordinarijatskega tajnika. Na njegovo mesto pride č. g. Anton Lavrenčič, novomašnik v Vrhpolju nad Vipavo. Č. g. Anton Mali, kapelan v Podbrezju, je imenovan za farnega upravitelja v Naklem.

(Deželno gledališče.) Jutri se bode v deželnem gledališču ponavljala priljubljena opera: „Cavalleria rusticana“; v začetku pa se bo predstavljala gluma v jednom dejanju: „Klobuk“. Po francoskem izvirniku poslovenil Val. Mandele.

(Nevarno zbolel) je č. g. župnik Blaž Artelj v Kranjski gori, ki se prijateljem in znancem priporoča v „memento“.

(Notranjska volitev.) Od več strani smo čuli vorašanje, zakaj se je neki notranjska volitev razpisala ravno na dan 31. oktobra, ko imajo duhovniki radi vigilije Vseh Svetnikov po navadi več posla in poleg tega vsi še zapovedan post!

(V mašnika posvečena) bodeta dne 27. t. m. v Rimu naša rojaka in gojenca v rimskem zavodu „Collegium germanicum“ gg. doktorja modroslovja Janez Ev. Koren iz Metlike in Frančišek Ser. Ušeničnik iz Poljan nad Škofjo Loko.

(Volilni shod) bode v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri v Žalcu. Poročal bode svojim volilcem g. drž. in dež. poslanec Miha Vošnjak o svojem delovanju v državnem in deželnem zboru. Pri tej priložnosti predstavil se bode tudi volilec kandidat za deželnega poslanca, ki ga volijo mesta in trgi celjsko skupine, g. dr. Juro Hrašovec iz Celja. Zleteti je mnogoštevilne udeležbe od strani dotičnih volilcev.

(Poročil) se je v ponedeljek v stolni cerkvi g. R. Mankoč, carinski uradnik iz Trsta, z gđ. Lud. Försterjevo, hčerjo ljubljanskega stolnega kapelnika.

(Ponesrečena tatvina.) Kravo, ukradeno pred jednim tednom v Hrastju pri Ljubljani, zasledila je žendarmetija v vasi Peščeniku pri Višnji gori, kjer so jo krmili v hlevu pri „Konjaču“. Kako je prišla tjekaj, ni še povse pojašnjeno.

(Ogenj.) Na Krvavčjem vrhu v okraju metliškem, župniji šemiški je 22. t. m. nastal dopoldne ob 9. uri požar. Domá ostala deca je igranje zakurila v hiši, ki se je vnela in plamen je uničil tudi 3 sosedne hiše. Pogoreli so gospodarji Kafalt (vulgo Zugelj, h. št. 3), Ogulin, Plut in Gerzin. Druge nesreče se ni pripetilo. Da je bilo pravočasno ogenj naznanjen metliškim ognjegascem, zažigali bi ga morda preje. A tudi takó so srčno preprečili nadaljno nevarnost, za kar jim je ljudstvo zelo hvaležno. Zakaj se pred deco ne skrivajo žveplenke, tožijo ljudje; jaz poročevalec pa, vedoč, da se to ne da

takó povsod storiti, pravim: zakaj se deca pušča sama doma? Bog se usmili pogorelecev in pa dobri, darežljivi ljudje!

(Vič dobi novo šolo.) Dne 22. t. m. je občinski odbor na Viču sklenil, da sezida novo dvorazredno šolo. Potreba je očitna, ker mora sedaj 114 viških otrok obiskovati mestne ljudske šole ljubljanske.

(Duhovniške spremembe v gorški nadškofiji.) Č. g. Ullian Hermenegild, I. kapl. v Monfalcone za vikarja v S. Vit pri Ajello. Č. g. Jan. Mosettig, novomašnik, za kaplana v Fiumicello. Č. g. Ant. Jug vikar v Vrtojbi, gre za vikarja v Sovodnje. Č. g. Andrej Pavlica je imenovan provizorjem v Biljah. Č. g. Ant. Bodigoj je imenovan župnikom v Brazzan.

(Darovi za slov. Alojzijevišče v Gorici.) † g. M. Bolter 500 gld. in eno srečko; č. g. J. dr. Pavlica, spiritual, 100 gld.; č. g. Ant. Kebec, vik. in Mat. Primožič po 15 gld.; č. g. J. Skočir, dek., Jan. Marušič, vik. in Tomažič, vik. po 10 gld.; č. g. Ant. Bratina, vik., Simen Kos, vik., Ant. Sfiligoj, vik. in Karol Cigon, vik. po 5 gld.; č. g. J. Kumar, vik. 4 gld. in Jos. Kos 2 gld. — Skupno 686 gld. in ena srečka.

(Na c. kr. kaznilnici ljubljanski) se razpisuje na dan 6. novembra dražbena in ponudbena obravnava za dobavo drv in petroleja, a na dan 7. novembra oddaja gnoja in drugih odpadkov. Dražbeni in ponudbeni pogoji leže na upogled v direkcijski pisarni moške kaznilnice na Gradu, in se k temu obravnavama vabijo p. n. ponudniki.

(V varstvo in pogozditev ljubljanskega gradu) bode komisija, obstoječa iz zastopnikov držara in lastnikov dotičnih parcel, ukrenila, — kaker se nam poroča, — vse potrebno, da se prepreči nadaljno rušenje in pustošenje onega dela gradu, ki leži na jugovzhodni strani mesta; zlasti se boče zaustavilo pobiranje suhljadi, preprečilo posipanje vsled deževja ali drugih prouzročiteljev. Bajè se misli poskusiti tudi s sajenjem primernih rastlin, n. pr. grmovja ali drevja, kjer so tla za to ugodna.

(Naši veteranci) so preteklo nedeljo sklenili, da se bodo polnoštevilno udeleževali poučnih predavanj, kako je streči bolnim za kolero in kako je razkuževati obleko in pohištvo nalezljivih bolnikov.

(Poroča v naši cesarski hiši.) Dne 15. nov. t. l. se bode v Monakovem poročil nadvojvoda Josip Avgust z bavarsko kneginjo Avgusto.

(Vinska letina) se je v krškem okraju glede na kakovost dobro obnesla a le v onih krajih, kjer še ni trtne uši. Žalibog, da se ta nesreča pomika vedno naprej. V Veliki Dolini, na Catežu, pri sv. Križu, v Kostanjevici in v St. Jerneju so vinogradi že več let uničeni po trtni uši. Zadnja leta razdajala je vinske gorice nad Krškim in Leskovecem, po raški, svetoduški in bučenski župniji, le semtrtje se še dobi kak prav pridno oskrbovan vinograd v dobrem stanu. V naštetih krajih se ni pridelalo vina za domačo porabo. Poškodovana je trta tudi že v škocijanskih, studenških in boštanjkih vinogradih a v višje ležečih je ondi še zdrava. Zoper strupeno roso so povsod škropili in letos imajo vsestransko dobro vinsko letino, posebno tisti, kateri so bili toliko pametni, da so pustili grozdje popolnoma dozoreti. Pričeli so s trgatvijo večinoma še le proti sredi t. m., nižje pa že prve dni. Obilen vinski pridelek imajo tudi pri sv. Trojici. — O ceni se še ne ve. Vse pa kaže, da bo kakor lani, po 8 do 12 gld. staro vedro.

(Prodaja vojaških kónj.) V sredo, 25. oktobra, prodajalo se bode ob 9. uri dopoldne na cesarja Jožefa trgu po javni dražbi čvetero izvežbanih vojaških kónj 5. bat. divizije, za vožnjo, za gotovo plačilo.

(Župnišče v Javorju.) Z Javora 12. okt.: Stiči leta je že naša župnija brez lastnega duhovnega pastirja. Župnišče je bilo namreč slabo, pritlično in vsled tega nam je naznanilo prečastito knezoškofijstvo po smrti gosp. Mat. Ferčaja, da se ne bode razpisala župnija in tudi ne poslal župnijski oskrbnik, dokler se farovž ne vzdigne za eno nadstropje in tako pripravi duhovniku njegovemu stanu dostojno stanovanje. Ko je bila končana konkurenčna obravnava, začeli smo pripravljati potreben les za krov, stropje, tla in pridno voziti opeko iz Ljubljane, in s Sostrega. Lansko leto meseca avgusta dobili smo v roke proračun in načrt župnišča, vse je izdelal blag. g. c. kr. stavbeni svetnik I. Svitil. Hitro smo se lotili dela in ker je bila jesen ugodna, bilo je že vse zidovje pred zimo pod krovom. Letošnje

Istina je, da je finančni minister zastavil že vse papirje, ki so državna last. Naj pride danes ali jutri vojska, kako hoče država izvrševati svojo dolžnost nasproti upnikom? Ažijo znaša že nad 12 odstotkov, in ker mora Italija uvažati živež, tovarniške in druge izdelke, je jasno, da mora za 12 odstotkov vse dražje plačevati. Da se nekaj mora zgoditi, to čuti vsakdo, a kako in kedar, tega menda nihče ne ugane.

Dne 15. t. m. so v Genovi postavili spomenik Garibaldiju; Crispi je proslavljajal zasluge tega junaka, ki je z Martovo armado „1000 mož“ osvojil Sicilijo itd. Kdor je čital novejšo zgodovino, gotovo vé, kako in s čegavo pomočjo se je vse to vršilo.

Toda Sicilijanci že davno nočejo mnogo vedeti o zedinjeni Italiji. Doli na trikotnem otoku je največji nered. Kmetje in delavci so večinoma oboroženi ter se ustavljajo oblastim; po gorah je polno roparjev. Te dni je odšlo v Sicilijo osem polkov vojakov, da zatró nemire. Za koliko časa?!

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. oktobra.

Volilna reforma in nemški nacijski nacionalci. Tudi nemški nacionalci niso popolnoma zadovoljni s Taaffejevo volilno reformo, ki bi Nemce spravila v manjšino v avstrijskem parlamentu. Nemški nacionalci bi sicer le pridobili, ali liberalci bi toliko zgubili, da bi bilo nemštvo slabše zastopano, nego je sedaj. Nemški nacionalci pa ne ugovarjajo naravnosti občni volilni pravici. Pripravljeni so, glasovati za Taaffejevo volilno reformo, samo poprej se morajo Galicija, Bukovina in Dalmacija izločiti izmed dežel, zastopanih v državnem zboru. Da naj se jim avtonomija, Dalmacija se pa tudi lahko prikloni Hrvatski. Za Slovane bi tak preustroj Avstrije pač bil najneugodnejši, ker potem bi v državnem zboru razne nemške stranke imele vedno večino.

Strašenje z Mladočehi. Levičarska glasila strašijo vladno z Mladočehi, ako razširi volilno pravico. Na Češkem in Moravskem bodo po deželi in v mestih voljeni največ socijalni demokratje in Mladočehi. Poslednji bodo jedna najmočnejših strank v parlamentu in bodo še prevzetnejši in radikalnejši postali. Ravno tako bodo tudi drugi skrajni elementi pridobili. Posledica temu bode, da bodo v delegaciji dobili večino nasprotniki trodržavne zveze in vsakega povečanja stroškov za vojno. Tako levičarski listi kličejo indirektno vojnega in pa ministra vnanjih stvari, da naj levici prideta proti grofu Taaffeju na pomoč. Tega sredstva je že levica vajena. Tudi proti Slovanom se je že večkrat posluževala vnanje politike in žal, da ne vselej brez uspeha.

Posebna delavska kurija, to je želja nemških liberalcev. V taki kuriji bi v kratkem socijalni demokratje sami sedeli. Socijalistični poslanci

bi za narodno vprašanje se dosti ne zanimali, ali bi pa v tem oziru še nemške liberalce podpirali. Narodno čuteči delavci bi v tej kuriji ne prišli do kake veljave. Vse drugače bi pa bilo, ko bi obveljala vladna predloga. V mnogih mestih, kjer sedaj Slovanom manjka le malo glasov do zmage, bi slovanški delavci k zmagi pomagali, ker bi ne hoteli socijalista voliti ali ker bi v dotičnem okraju socijalist ne imel dosti upanja do zmage. Iz tega je razvidno, da bi posebna delavska kurija bila Slovanom le v škodo, dočim bi drugače razširjena volilna pravica za nemško liberalno stranko pomenjala pravi poraz. Zaradi tega je pa levica proti razširjenju volilne pravice v mestih in kmetijskih občinah.

Župan dunajski je odstopil. Nikakor pa ta mož ni odstopil, ker ga je vrgla opozicija ali pa ker je prišel v naskrbiže z vlado. Odstranili so ga liberalci sami. Zameril se je bil prostozidarjem. Dunajski okrajni šolski svet je bil za podpredsednika izvolil dr. Uhla velikega mojstra luže. Vlada pa te izvolitve ni potrdila. To je pa mej liberalci bilo vzbudilo veliko nevoljo, hoteli so zopet Uhla voliti, in če ga vlada ne potrdi, pa vsi odložiti svoje mandate. Župan dr. Prix, ki se je zopet pogodil z vlado, je hotel jej narediti to uslugo, da je s svojim vplivom preprečil zopetno izvolitev Uhlovo. To se mu je tudi posrečilo in izvoljen je bil magistratni svetnik Gugler. Prostozidarji so vsled tega kričali in niso prej mirovali, da je moral dr. Prix odstopiti od županstva. Tak vpliv ima loža že v katoliški Avstriji.

Rusko slavlje v Parizu in cerkev. Kak duh veje v vladnih krogih proti cerkvi v Parizu, pokazalo se je tudi sedaj, ko so ruski častniki v francoskem glavnem mestu. Vse mogoče osebe so pri tej priliki povabili predsednik republike in ministri, le na pariškega kardinala in nadškofa so popolnoma pozabili. Kdo vé, koga so morali vse obiskati ruski častniki, le h kardinalu jih ni nikdo peljal. Admiral Avelane je pač tudi obiskal nadškofa, ali rekli bi, proti volji francoske vlade, ko je dobil za to naročilo iz Rusije. Tako je ruska vlada sama dala nekaj nauk francoski. V Parizu niso vedeli, da se spodobi, tuje goste predstaviti tudi visokemu cerkvenemu dostojanstveniku, ali v Peterburgu so pa čutili, da bi ne bilo lepo, ko bi poveljnik ruskega brodomarja ravno tako prezrl nadškofa, kakor so ga francoski vladni krogi.

Neredi v Algeru. Ne le v Maroku, temveč tudi v Algeru se pokazuje mej domačini sovraštvo proti Evropejcem. Blizu Tuakegsa so domačini napali francoski oddelek vojakov, broječ 40 mož. Štirinajst Francozov so ubili. Pa tudi drugi bi ne bili ostali živi, da jim ni prišla iz El-Gatee pomoč. Zadnji čas se opaža velika razburjenost mej kabilskimi rodovi v severni Afriki. Kakor se kaže, se od neke strani razširja neka agitacija proti Evropcem. Francozi bodo tudi morali biti pozorni, ker ni nemogoče, da se uporni duh razširi mej domačini po vsem Algeru in Tunisu. Tuniški bej že tako zadnji čas nikakor ne kaže posebne prijaznosti

do Francozov. Morda je to v kaki zvezi z občno nezadovoljnostjo mohamedanskih prebivalcev vse severne Afrike.

Razgled po slovanskem svetu.

Dalmatinske novice.

V izvešju deželnega odbora dalmatinskega za leto 1892 čitamo: „Od šolskih poslopij odgovarja 226 šolskim potrebam, v kolikor se more zahtevati od poslopij, ki niso nalašč za šolske svrhe sezidana; 47 jih je pa v nepovoljnem stanju.“ Pavao Roca pa je dokazal v „Kat. Dal.“, da so tamošnja šolska poslopja silno zanemarjena in da večina nikakor ne odgovarja šolskim potrebam in § 63. drž. zak. iz leta 1869, ki se glasi: „Vsako šolsko poslopje mora imeti take prostore, da ne škodujejo zdravju mladine.“ O tem pa v Dalmaciji ni govora. Pavao Roca je namreč prehodil skoro vso deželo, obiskal vse šole, razven nemških, ter našel nedostatke, ki bijejo omenjenemu paragrafu naravnost v obraz.

Tu je prostor premajhen, tam prevlažen itd. Naposled pride do naslednjega zaključka: „Od šolskih poslopij jih je 226, ki so v nepovoljnem stanju, 47 jih pa odgovarja šolskim potrebam, v kolikor se more zahtevati od poslopij, ki niso nalašč sezidana za šolske namene.“

Kako se torej ta trditev vjema z izjavo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika in profesorja Zoreta v deželnem zboru dalmatinskem, ki se glasi: „Če kdo prehodi Dalmacijo in obiše šole v naših vaséh, čudil se bo redu, ki tu vlada; čiste, dostojne, dovolj oskrbljene s pohištvo, vzbudile so občudovanje več tujcev, ki se niso pomišljali, pohvaliti jih v najbolj naprednih deželah.“?

List „Dalmata“ se je vendar jedenkrat dvignil proti razširjevanju nemščine. Pa seveda narobe, kakor vselej. On namreč noče nemščine, ampak zahteva izključno laščino. „Dalmata“ ne vé tega, da je baš to, kar nemščino v Dalmaciji razširja. Nočete hrvaščine v Zadru, pa ste dobili nemško moško in žensko ljudsko šolo, politična oblast posluje v nemškem jeziku, po ulicah se blesté table s „schuhmacheriji“ itd. Pa tudi nemške srednje šole niso daleč. Nočete Hrvata za brata? Dobro! Dobili boste tuje za gospodarje, in zgubili boste še to, kar imate. Če pridejo turisti z Nemškega, to vam je pozdrav od župana, od meščanov. Vse jim stiska roke in godba jih vsprejema. Če pa pridejo Hrvati iz Hrvatske? Po njih z žvižganjem, sikanjem, kamenjem in jajci. . . .

Neki sotrudnik „Srbobrana“ piše, da je narodnjak pl. Tartaglia v Čikagi krstil tamošnje Hrvate za gnusno živino afrikanjskih kanibalov in orangutanov. Mi smo prepričani, da to ni prišlo iz plemenitih ust g. Tartaghe. . . . Če bi pa to bilo res, mislimo, da pravo stori, če se nikdar več ne povrne v Spljet, ker je tudi tu gnusna živina kanibalov in orangutanov.

Cesar je odlikoval frančiškana o. Lovro Miha-

na Kranjskem 84.595 gld. (+ 13.130 gld.); na Primorskem 10.816 gld. (+ 3265 gld.); na Štajerskem 248.465 gld. (+ 49.283 gld.) — Pač lepe in pomenljive številke, o katerih pravi letopis: „Dvanajsti pregled o naših posojilnicah še-le kaže najvažnejša števila. Ta števila namreč še-le povedó pravo in čisto premoženje posojilnic kot takih, kajti vse drugo je le tuje imetje; na pr. deleži so lastnina posameznih udov ki jih bodo pri dobrem gospodarstvu tudi dobili povrnene, in še celó z obrestmi ali s kakošnim dobičkom vred; hranilne vloge so še posebno nestanovitno imetje posojilnic. Zadrugi zakladi so v resnici pravi zakladi denarnih zavodov, njih pravi biseri.“

10. „Zveza slovenskih posojilnic.“ Delovanje „Zveze“ leta 1892 more se obrisati s temi-le potezami: Izdala je „Letopis“, sklicala občni zbor, nastavljal se društveni revizor za v zvezi stoječe slovenske posojilnice (g. J. Lapajne), vložila prošnja na kranjski deželni zbor za podporo, g. predsednik M. Vošnjak se je kot državni poslanec trudil, da je zbornica poslancev sprejela postavbo, po kateri bi posojilnicam ne bilo treba več pri vsakoletnih izkazih neposrednih pristojbin plačevati 2% od izplačanih in kapitalizovanih obresti hranilnih vlog. Občnega zbora dne 15 dec. 1892 udeležilo se je pod predsedništvom g. M. Vošnjaka 25 zastopnikov, ki so zastopali 23 posojilnic. Poročali so o posojil-

ničnih zadevah gg.: M. Vošnjak, nadzornik P. Simon, Iv. Lapajne in dr. Dohodkov je imela „Zveza“, ki jako uspešno deluje v prosep slovenskih posojilnic, 993 gld. 25 kr. premoženja 483 gld. 37 kr.

11. Občni pregled. Najstarejša slovenska posojilnica je obrtno pom. društvo ljubljansko, ki obstoji že 37 let. Potem pridejo posojilnica ljutomerska (21), št. jakobska na Koroškem (20), šoštanjska (19), mozirska (18) itd. Najbolj razvito je slovensko posojilništvo na Štajerskem; vrlo napredoval je v tem pogledu v zadnjih letih slovenski Korotan; za Kranjsko želimo več domačih denarnih zavodov, kajti sedaj gleoó števila zaostaja še za Koroškim. Najmočnejša posojilnica na Slovenskem je celjska. Na Koroškem je najstarejša in najmočnejša posojilnica v Št. Jakobu v Rožu; na Kranjskem metliška in ljubljansko obrtno pom. društvo, na Primorskem pa puljska, dasi posluje še-le dve leti!

12. Sklep. Prevažne so slovenske naše posojilnice za razvoj in napredek naše mile narodnosti. Da bi ne imeli teh domačih denarnih zavodov, marsikateri slovenski pošteni oratar, ki je prišel le radi nezgod in nesreč v velike denarne zadrege, bi bil prišel na boben ter pregnan z domače očetove grude. Domače naše posojilnice so premnogo pripomogle, da je naš ljud postal ne-

odvisen od tujega kapitala. „Denar je sveta vladar“, to zna upoštevati zlasti naš, kakor kozji rog zviti, nasprotnik. Koliko zlorabijo na pr. nemčurski bogataši povodom volitev svojo moč, da pritiskajo na volilce, njihove dolžnike! Vsake volitve rodé v tem ozru nove žalostne pojave. Najradikalnejše sredstvo zoper to so baš slovenske naše posojilnice, ki pripomorejo slovenskemu kmetu k temu, da je na rodni tleh sam svoj gospodar. Hvala in slava za to onim požrtvovalnim našim rodoljubom, ki večinoma brezplačno opravljajo težavne posle teh denarnih zavodov, katerim pridobivajo z neumornim trudom čim več ugleda med slovenskim našim ljudstvom. Hvaležnost narodova bodi jim zasluženo plačilo!

Sklepamo pa z besedami vročnanega pred. g. vrednika „Dom in Sveta“ (št. 10): „Dokler si moremo gmotno pomagati še toliko, kolikor izkazuje ta knjiga (III. Letopis), ne bodo nas še pohrustali nasprotniki. Zares, Slovenec, pomози si sam, in Bog ti bode pomagal.“ Tako je in bodi! — Pripomnimo le še resnici na ljubo, da se tu in tam nahajajo pri teh posojilnicah tudi kakšni nedostatki, vzlasti da nekatere posojilnice zahtevajo previsokih obrestij ter napravljajo preveč stroškov za posojila. Za sedaj se zadovoljimo le s to splošno opazko, v prihodnje bomo pa tudi imenovali dotične posojilnice, ako se pravočasno ne odpravijo nedostatki. Liga + 4.

leto meseca maja sme spet z delom pričeli in konec avgusta je bilo vse delo dovršeno. Dne 18. sept. je c. kr. komisija župnišče pregledala, ga z pohvalo in priznanjem potrdila in se izrekla, da je izvanredno lepo in trdno zidano. Je pa res vsa stavba napravljena prav po novem, lepa je zunan in znotraj. Zunanaj ima stavba podobo lepe vile, znotraj so spodaj 2 sobi, kuhinja z lepim štedilnim ogniščem in shramba za jedila, v prvem nadstropju je pet visokih prostranih slikanih sob s štirimi peči in prostoren mostofž. Zdravo bo stanovanje gotovo tudi, ker je vse iz opeke zidano in se je po zimi zid dobro presušil. Vsa stavba stane krog 4000 glđ. Dne 8. okt. je župnišče, ki je bilo za ta slučaj z zastavami in mlaji čedno ozaljšano, med pokanjem topičev in potrkovanjem zvonov slovesno blagoslovil naš preč. duh. oskrbnik gosp. Ivan Zdražba, župnik na Prežganju. Zahvalimo se pri ti priložnosti preblagorodnemu c. kr. okr. glavarju in vladnemu svetniku gosp. I. Mahkotu, ki je šel zmiraj prijazno nam na roke in opravil vse pota brezplačno. Naj prejme tem potem našo posebno zahvalo tudi naš preč. gospod duh. oskrbnik Ivan Zdražba, župnik na Prežganju, ki že toliko časa tako vestno opravlja našo župnijo in je kot predsednik stavbenega odbora vodil ves čas tako skrbno zdanje.

(Za katoliški sklad.) Na pastoralni konferenci, ki se je vršila v Postojni dne 27. minol. meseca, zavezali so se vsi duhovniki postojnskega dekanata, da bodo skozi dve leti dali vsak najmanj po deset goldinarjev za katol. sklad. Za nabiralca sta se izvolila dva poverjenika.

(Iz Cerkna): V četrtek 19. t. m. umrl je po dolgi in mučni bolezni v Cerknem g. Ivan Erjavec, c. in kr. sodnijski kancelist. Po mnogih toplicah in letiščih iskal si je zdravja, a zastonj. V najlepši dobi, še le 46 let starega, pokosila je nemila smrt. K zadnjemu počitku spremljali so ga g. sodnik in vsi sodnijski in davkarski uradi, kakor tudi c. in kr. žandarmerija. Na pokopališču zapeli so čitalniški pevci zares ginljivo: „Blagor mu“. N. V. M. P. — Jesenski semenj, na dan sv. Uršule, bil je še precej dobro obiskan. Seveda bi bilo lahko več ljudstva. Pa se vsakemu mudi, da vseje in spravi še, kar ima zunaj, in dohiti pri lepem vremenu, kar je vsled dolgotrajnega dežja zamudil. — Dne 19. t. m. vršila se je v Tolmini učiteljska konferenca. — Kanonično obiskal je pretekli teden preč. g. dekan vikarijat Orhek. — V soboto imeli smo Porezen pokrit z leskečo sneženo odejo. Tudi v nižini čutimo že sneženo sapo. — 22. bil je cerkveni shod v Jagerščah, kamor je povodom slavnosti došlo dokaj sosedne č. duhovščine. — 23. je bil kontrolni shod za Cerkno in okolico.

(Za koga nabirajo socijalni demokratje denarje?) „Fränkisches Arbeiterblatt“ prinaša zanesljiva poročila o dohodkih in troških socijalnih demokratov na Nemškem. Vsak socijalni demokrat mora odračunati vsak teden gotove procenete svoje plače, navadno tri, i več „za usmene stranke“; razven tega mora še podpirati mnoge druge sklade in naročevati liste. Na ta način se nabere deset milijonov mark na leto! In kakšni so tisti „nameni stranke“? 50 vodij I. vrste dobi à 10.000 mark, skupaj torej 500.000 m.; 300 vodij II. vrste à 5000 m. = 1.500.000 m.; 500 agitatorjev à 3000 m. = 1.500.000 m.; socijalno-demokratičnim poslancem 120.000 m.; za agitacije v 350 volilnih okrajih à 10.000 m. = 3.500.000 m.; socijalnim listom v podporo 1.800.000 m. Skupaj 9.000.000 mark. Jeden milijon pa ostaja za nepričakovane troške. Toliko milijonov se tedaj uporabi, da se ljudstvo ščuva, toliko pohajkovalcev, kričačev, ki se dela boje, dobro živé, in ubogi delavec strada, ničesar ne dobi od ogromne svoto, h koji je s svojimi doneski pomogel, in mora trdo delati, in kričač se mu za hrbtom še smeje. — Tudi v ljubljanski kazini so delavci skladali denar v socijalno-demokratične namene. Torej je tudi za nas dobro vedeti, kam gre ta nabrani denar! Liga + 38.

(Kanonično investovana) bila sta dne 21. t. m. čč. gg. Jakob Caneva na župnijo v Romansu in I. Primos na župnijo v Mediji.

(Umeščenje.) Dne 20. t. m. je bil umeščen č. g. Anton Budigoy na župnijo v Brazzanu.

(Mrtvend) vrgel je na smrtno posteljo dne 20. t. m. zvečer č. g. Franca Nardina, župnika v Koprivi.

(Železnica Celovec, Kranj, Loka, Trst.) V zadnji seji državno-železničnega sveta je poročal predsednik vitez Bilinski, da so se tehnična dela za namera-

vano progo Celovec-Kranj v preteklem poletju izvršila, za progo Loka Divača pa se še sedaj spopolnujejo, ker je manjkalo tehničnega osobja.

(Razstavo indijskih Chrysanthemum) in drugih raznih cvetlic in rastlin priredil in otvoril bo de umetni in trgovski vrtnar gosp. Al. Korzika na Tržaški cesti št. 10 dné 26. in 27. t. m. Ker bodo prvo imenovane krasne cvetlice prvokrat razstavljene v Ljubljani in ker so prostovoljni prispevki odločeni debrodelnemu namenu, je pač želeti prav obilnega obiska te velezanimive izložbe. Več pové današnji inserat, na kateri opozarjamo cenjene naše čitatelje.

(Iz učiteljstva.) Za namestovanje učitelja gospoda Ant. Maierja, ki bo de začasno poučeval na vadnici, določen je g. Henrik Podkrajšek, učitelj v Radovljici.

(V Ribnici) snuje se „Bralno društvo“ in „tamburaško pevsko društvo“. — Delo pri ondotnem vodovodu ovira močvirnati kraj, koder so izpeljani in izkopani jarki za polaganje cevi. Mnogo zadržuje pa dela tudi tvrdka, ki lije cevi, a jih do sedaj ni niti še dovršila, niti doposlala.

(Dolenjskih železnic) ljubljansko - novomeška proga (do Straže) napreduje zdaj vidno hitreje, odkar je direkcija državnih železnic dovolila za prevažanje gramoza in drugega materiala uporabo dveh velikih lokomotiv. V toliko so na tej progi sedaj relsi položeni od Grosuplja proti Trebnjemu in od Straže proti sém, da je moč, s temi stroji voziti. Kaznjenci, ki se uporabljajo pri napravi tiru na tej progi, mnogo pripomorejo k temu napredovanju, ker so kaj spretni delavci. Glavni pogoj je sedaj — vreme, vse druge ovire so malenkostne.

(Državne železnice) so v letošnjem septembru imele za 411.589 glđ. več dohodkov, kakor lansko leto v istem mesecu.

(Isterski teran.) Iz tinjanske občine v Istri. Lanjskega leta stal je v „Slovencu“ dopis iz naše občine, v katerem se je vabilo slovenske rojake k obilnej naročbi na naš črni teran. To vabilo nam je bilo pripeljalo obilno kupcev zlasti s Kranjskega. Vsi so se izrazili, da so zadovoljni s svojimi naročili. Tudi letos nas je Bog obdaril z obilno trgatvo. Vinski pridelek je uže pospravljen. Zdej čakamo, da nas prijatelji zopet obiščejo. — Ker se dan danes z vinsko kupčijo godijo večkrat nepoštene manipulacije, treba je paziti, da se ne zaupa kateremukoli, ki ponuja vinsko tekočino. Mnogi kupci pa tudi ne morejo osebno priti, da pokusijo vino, predno ga kupijo. Mnogo je torej na tem ležeče, da se ima zanesljivega človeka, pri katerem se more pismeno naročiti. Z mirno vestjo se more priporočati rojakom, koji potrebujejo našega vina, da se s svojimi naročili obrnejo do gosp. Ivana Defara, krčmarja v Tinjanu pri Pazinu. Postreženi bodo tudi letos točno in vestno, kakor so bili lani.

(Iz Pazina) se nam poroča, da so tržaški mil. g. škof dr. Glavina 16. oktobra obiskali Pazin ter med drugim počastili s svojo navzočnostjo tudi ondotni frančiškanski samostan. Pohvalno so se vzlasti izrazili o samostanski cerkvi, kateri se je po trudu prečast. g. gvardijana P. Hugona Novjana postavil novi stolp ter se lično prenovila skoro vsa cerkev, tedaj so naročili za cerkev tudi nove klopi, ki so zelo potrebne.

Društva.

(Odbor konserv. obrtnega društva), izvoljen na obnem zboru dné 22. t. m., konstituiral se je v včerašnji odborovi seji nastopno: Jos. Rebek, ključarski mojster, predsednik; Jos. Kozak, mesarski mojster, podpredsednik; Ivan Kregar, pasarski mojster, blagajnik; Fr. Ban, upravitelj tiskarne, tajnik; Čamernik Ignacij, kamnoseški mojster, Dostal Karol, tapetnik, Schmelzer Bertram, stolar, Tome Franc, pozlatár, Tome Jože, usnjar, odborniki. Namestniki: Čermelj Jernej, trgovec z južnim sadjem; Češnovar Lorenc, krčmar in posestnik; Virk Boštjan, čevljarški mojster; Zorman Alojzij, molar in posestnik. Računska preglednika: Bukovnik Josip, brivec, Vidmajer Lj., mizarski mojster. — Prijavilo se je nekaj novih udov. Prihodnja odborova seja bo de v ponedeljek dné 30. novembra, h kateri bodo povabljeni tudi prejšnji odborniki, da izroče oficijelno društvene stvari ter dajo novim odbornikom nekatere pojasnila.

Telegrami.

Dunaj, 25. oktobra. Poslanec Klun je danes interpeloval vlado, zakaj ni potrdila pravil slovenskega akademičnega društva

„Danica“, ki se je imelo osnovati na Dunaju. — Predlog Heroldov za odpravo izjemnega stanja se je izročil odseku za izjemne naredbe. Nadaljuje se debata o volilni reformi. Kramar govori.

Budimpešta, 24. oktobra. Cesar in cesarica sta se pripeljala semkaj iz Gödölö-ja.

Belgrad, 24. oktobra. Polkovnik Franasović je imenovan poslanikom za Pariz in Bruselj, poslanik Gjorgjević prestavljen je v Bukarešt in dosedanji poslanik v Bukareštu Bošković prestavljen je v disponibiliteto.

Pariz, 24. oktobra. Lotarinske deputacije so Avelanu izročile darila. Poveljnik ruskega brodovja se je ganjen zahvalil, zagotavljač, da tudi častniki si vtisnejo to v srca. Ruskemu veleposlaniku so izročile zlato knjigo s podpisi 1800 lotarinskih županov. Veleposlanik je obljubil, da drugi mesec izroči knjigo carju.

Pariz, 25. oktobra. Po sijajni operni predstavi odpotovali so ruski častniki mej nepopisljivim navdušenjem prebivalstva po ulicah. Ljudstva je bilo polno do kolodvora. Častniki so odpotovali v Lyon odkritosrečno se zahvalivši za vsprejem v Parizu.

Berolin, 24. oktobra. Nadvojvoda Albrecht se je ob 12 uri 22. minut semkaj pripeljal. Na kolodvoru so ga vsprejeli cesar v avstrijski huzarski uniformi, princa Henrik in Leopold, avstrijski veleposlanik z osobjem veleposlaništva, vojni minister in generali.

Tovarna za svileni blago G. Henneberg

(c. in kr. dvorni založnik) v Curihu (Zürich) priporoča naravnost zasebnikom, črno, belo in barvasto svileni blago od 45 kr. do glđ. 11.65 meter. — gladko, progasto, karirano, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž in 2000 različnih barv, desinov itd.) vozine in carine prosto. Vzorec obratno. — Pisma veljajo 10 kr. in poštna karta 5 kr. v Švicu. 12 (1 19—16)

Bolgarska narodna banka. Zanimiv je poslednji izkaz bolgarske banke. Bankovec v prometu je 0.989 milijonov frankov, hipotekarna posojila znašajo 13.232, vloge pa 25.124 milijonov. Tako nizko število bankovec kaže, da je v prometu skrbjeno za kovinski denar, stanje hipotekarnih posojil kaže, da se skrbno goje kmetijske koristi, in visoke vloge kažejo, da je dosti razpoložljivih plačilnih sredstev. Vse to kaže, da narašča blagostanje Bolgarije. 224 1

Spominjajte se

„katoliškega sklada“
ob raznih prilikah!

Zahvala.

Prečast. gosp. semenškemu profesorju dr. Iv. Janežiču izreka podpisani odbor za Konserv. obrtnemu društvu opetovano izkazano naklonjenost, osobito še za vsposobljivo proved in daritev sv. maše na Rožniku v nedeljo dné 22 t. m. najpripronejšo zahvalo.

Istotako si šteje odbor v prijetno dolžnost, zahvaliti najpripronejšo prečast. g. prof. J. Gnezdó, predsednika društva katol. rokodelskih pomočnikov za večkratno blagohotno dovoljenje brezplačne uporabe društvene dvorane za zborovanja in zabavne večere podpisanega društva.

Konečno še topia zahvala vrlim pevcem in igralcem društva katol. rokodelskih pomočnikov za njih izberno sodelovanje pri zabavnih večerih.

S prošnjo in iskreno željo, da nam i v bodoče ohranijo vsi omenjeni naklonjenost svojo beleži

velespoštovanjem

Odbor konserv. obrt. društva v Ljubljani.

Dné 24. oktobra 1893.

Umrli so:

24. oktobra. Jožef Baloh, kovač, 37 let, Kravja dolina 11 dementia paralytica. — Anton Jentl, trgovec, 56 let, Kravja dolina 11, jetika. — Alojzija Magerl, natakarjeva hči, 4 mesece, Opekarska cesta 27, božjast.

V bolnišnici:

23. oktobra. Jera Suhadolnik, delavka, 48 let, vsled raka.

Tu je i.

23. oktobra.

Pri Malicu: Jellinek, trgovec; Just, Kussl, Bauer, potovalci, iz Brna. — Zahradovič, Kruss, potovalec, z Dunaja. — Sušter iz Celja. — Miacola, zasebnik, in Ukovic iz Trsta. — Starre, Nagel, potovalec, iz Belskega. — Pliverič, ravnatelj, iz Zagreba. — Domitrovitz, podpolkovnik, iz Gorice. — Stadelman, inženér, iz Baden-a. — Muri, trgovec z lesom, s hčerjo, s Koroškega. — Rebertisch, inženér, iz Pulja. — Belle iz Novega Mesta. — Garzarolli pl. Thurnlack iz Škofje Loke.

Garzarolli pl. Thurnlaek iz Celja. — Gerstenbrand, Jamnik in Rintelen iz Gradea. — Landesman, trgovec, iz Krnova. — Dubsky, potovalec, iz Prage. — Hofman, potovalec, s Češkega. Pri Stonu: Infanger; Müller; Günther, Pitschmann, Bettelheim, Jaksch, trgovci; Ehrenthal, Budik, potovalec, z Dunaja. — Krainz, z Višnje Gore. — Lakenbacher, trgovec, in dr. Andrich, sod. pristav, s soprogo, iz Trsta. — Fisl z Jesenic. — Wichtaly, tovarnar, iz Prostějova. — Gunkel, posestnik, iz Laškega Trga. — Hladnik, vikar, s Črnega Vrha. — Sternad, župnik, z Babnega Polja. — Fertin kurat, iz Begunj. — Stein, trgovec, iz Smihova. — Vendenutti, trgovec, iz Verone. — Weissenböck iz Monakovega. — Christen, trgovec, iz Ustja.

Tržne cene v Ljubljani

dne 25. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	8 60	Speh povejen, kgr.	— 66
Rež.	6 —	Surovo maslo.	— 86
Ječmen.	6 —	Jajce, jedno	— 3
Oves.	6 65	Mleko, liter	— 10
Ajda.	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso.	5 50	Telečje	— 58
Koruza.	6 —	Svinjsko	— 58
Krompir.	2 14	Koštrazovo	— 36
Leča, bktl.	10 —	Pišance	— 35
Grah.	12 —	Golob	— 17
Fikol.	9 —	Seno, 100 kgr.	3 57
Maslo, kgr.	1 04	Slama.	2 67
Mast.	— 68	Drva trda, 4 kub. mtr.	7 —
Speh svež.	— 60	„ mehka.	5 —

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
23	7. u. jut.	742.7	5.4	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	743.3	12.8	sl. zap.	del. jasno	
	9. u. zveč.	744.8	6.4	"	oblačno	
Srednja temperatura 8.2°, za 0.9° pod normalom						

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije in zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(108) 38 zobozdravnik
pri Hradskega mostu I. nadstr.

6%no bolgarsko državno hipotekarno posojilo.

V zlatu obrestljivi in povračljivi papir za nalaganje denarja. — Vsled mejnarodnih denarnih kriz se vsa zlata posojila jako visoko cenijo in dosegajo najvišje kurze.

6%no bolgarsko državno hipotekarno posojilo

50 28

daje poleg tega še nastopne prednosti. Te so:

Hipotekarno zagotovljeno je na prvo hipoteko v prvi vrsti na železnici Ružuk-Varna in Kaspičan-Sofija-Kistendil in na pristanišča Burgas in Varno.

More se podražiti, ker te obligacije stojé še kacic 11 odstotkov pod zlatim pari-kurzom in je torej pričakovati, da se jim poviša kurz, posebno ker veliko dohodkov donajajo.

Popolnoma davka in pristojbin je prosto za sedaj in za vso prihodnost.

Se lahko iztrži, ker se prodaja na borzah na Dunaju, v Berlinu, Amsterdamu in Genfu.

Veliko donaja, po sedanjem kurzu 6½ odstotka.

Po dnevnem kurzu dobi se v

menjalnici J. C. Mayer-ja
v Ljubljani.

M. Fischer-jev antiquariat

v Ljubljani

ponudi skoro nov 534 1

Breviarium Romanum.

Editio quarta 1891.

4 zvezki elegantno vezani.

Cena samo 15 gld., preje je veljal 25 gld.

Tudi na tri obroke po 5 gld.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporočá
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Naznanilo preselitve.

J. N. Potočnik

krojaški mojster v Ljubljani

dosedaj v uršulinskem poslopji na Kongresnem trgu

preselil se je na

Marije Terezije cesto št. 2

→ v Tavčarjevo hišo. ←

Pri tej priliki zahvaljuje se pred. duhovščini in sl. občinstvu za obilno naklonjenost, katero naj blagovolé ohraniti mi tudi v bodoče. 513 4—4

Razstava indijskih cvetic „Chrysanthemum“ in raznih lepih rastlin v Ljubljani na Tržaški cesti št. 10.

Naznanilo!

532 2—2

Z dném 26. in 27. oktobra otvoril bodem v Ljubljani prvo

razstavo indijskih Crysanthemum

v več nego 100 raznih bojah in v najnovejših pasmih zaznamovane s pravimi imeni. Istotako razstavil bodem tudi najnovejše vrste „Palmen-Cycadaen“ in razne krasne rastline.

Razstava bo de odprta omenjena dneva od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne

v umetni in trgovski vrtnariji Alojzija Korzike

na Tržaški cesti št. 10 v navlašč za take cvetlice in rastline umetno izdelanih železnih rastlinjakih, kakoršni še v Ljubljani doslej niso bili videti.

Veseli občinstvo, prijatelji izvanrednega rastlinstva in gg. soobrniki so uljudno vabljeni na ogled te zanimive razstave.

Vstopnina je prosta.

Prostovoljni darovi — kateri so namenjeni blagajnici ljubljanskih revežev in se bodo takoj njej odkazali — pa se hvaležno sprejemljejo.

Odličnim spoštovanjem

Alojzij Korzika, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani, Tržaška cesta 10.

Žrebanje
jutri!

Inomostske srečke
à 50 kr.

Žrebanje
jutri!

Glavni dobitek **50.000** goldinarjev.

2 Srečke à 50 kr. priporočá J. C. MAYER.

Uzorci blaga, katerega imava v ogromni množini v zalogi, pošljeva na željo kamorsibodi franco.

V blagohotno uvaženje!

Priporočava za bližajočo se 506 4—4

jesensko in zimsko sezono

izborno svojo zalogo vsakovrstnega

suknenega blaga

za gospodske in deške obleke, zimske suknje in menčikofo; dalje vsakovrstnega

blaga za gospejine obleke,

pristno tirolsko domače sukno (loden)

za gospejine obleke v najnovejših modernih bojah.

Barhant za pranje

za bluže in obleke, posebno cenen in priporočljiv; dalje piqué, motvozast in atlažast barhant, ogrinjače za gospode in gospe, odeje in vsakovrstno pleteno blago.

Tovarniška zaloga najboljšega

platnenega in volnenega blaga

Za dobro blago jamčita. — Cene blagu primerno jako nizke.

Grobelnik in Thl,

trgovina s suknom in manufakturnim blagom na debelo in drobno.

Tovarniška zaloga najboljšega platnenega in damast-blaga.

Pred škofijo 2, v Ljubljani, Pred škofijo 2.

Različne ostanke pristno volnenega sukna, uporabljive za cele obleke in hlače, prodava mnogo pod tovarniško ceno in sicer: meter gld. 1.40 in višje.

Dunajska borza.

Dne 25. oktobra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 75 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 „ 60 „
Zlata renta 4%, davka prosta	119 „ 45 „
4% avstrijska kronina renta, 230 kron	96 „ 10 „
Akcie avstro-ogerske banke, 600 gld.	931 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	331 „ 75 „
London, 10 funtov strl.	126 „ 70 „
Napoleonor (20 fr.)	10 „ 06 „
Cesarski cekini	6 „ — „
Nemških mark 100	62 „ 62 „

Dne 24. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	93 „ 50 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 „ 50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195 „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 50 „
Zastavna pisma	101 „ 10 „
Kreditne srečke, 100 gld.	196 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	67 „ 75 „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	136 gld. — kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ — „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	24 „ — „
Akcie anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 „ 56 „
Akcie Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2870 „ — „
Akcie južne železnice, 200 gld. sr.	103 „ 25 „
Papirnih rubeljev 100	132 „ — „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti do dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.